

**Arkeologinen inventointi Muonion Mielmukkavaaran tuulipuiston ja
voimajohtohankkeen alueella**

Vesa Laulumaa 2009

Sisällys

Johdanto	2
Inventointialue	2
Työnkulku ja tulokset	3

Liitteet

Kartta 1. Esitys tuulipuiston asemakaava-alueeksi. Turbiinien paikat merkitty ympyröin, tieverkosto katkoviivoin.

Kartta 2. Voimalinjojen vaihtoehdot.

Johdanto

Wpd Finland tilasi Museovirastolta Muonion Mielmukkavaaran tuulipuiston ja sähkönsiirtoreittien hankealueiden arkeologisen inventoinnin 3.4.2009 (dnro 96/304/2009). Inventointi liittyi hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin ja asemakaavan laadintaan. Tilauksen perusteella inventointiin kuului arkistoaineistoon perustuva selvitys, vanhan kartta-aineiston läpikäynti ja kenttätö. Inventointiraportti sovittiin toimitettavaksi tilaajalle 28.8.2009 mennessä.

Inventoinnin kenttätöön suoritti Museoviraston arkeologian osaston tutkija FM Vesa Laulumaa 22. – 30.6.2009.

Inventoinnissa ei tullut esiin kohteita, joilla olisi vaikutusta hankkeen suunnitteluun nykyisessä muodossaan.

Inventointialue

Mielmukkavaara sijaitsee noin 15 km Muonion kirkonkylästä pohjoisluoteeseen, tuulivoimapuisto on suunniteltu rakennettavaksi vaaran laelle (ks. liite, kartta 1). Alueelle on tarkoitus rakentaa 15 turbiinia ja niiden välinen yhteystieverkosto. Vaaran laki on kuivaa kangasmaastoa, jolla kasvaa lähinnä heikkokasvuista mäntyä ja koivua.

Voimansiirtoverkolle on kolme vaihtoehtoa, A-C, kartta 2 (tästä eteenpäin VEA-C). VEA seuraa pääasiassa nykyistä voimajohtoa (ks. liite, kartta 2). Se lähtee Mielmukkavaaran pohjoisosasta, kiertää vaaran ja Mielmukkajärven itäpuolitse ja päättyy, kuten muutkin vaihtoehdot, noin kolme kilometriä Muonion itäpuolelle tien nro 79 pohjoispuolelle. VEA on pituudeltaan noin 25 km. Tästä matkasta linja kulkee noin puolet pitkin kosteudeltaan vaihtelevia soita ja toinen puolikas linjasta on lähinnä erityyppisiä kangasmaastoja.

VEB kulkee Mielmukkavaaran länsipuolitse pitkin vaaran rinnettä laskeutuen Mielmukkavuoman suoalueelle. Noin 4 km Ylimuonion kylästä luoteeseen linja saapuu tien E8 tuntumaan, sen itäpuolelle, jota seurailleen se jatkaa Ylimuonion kylän luoteispuolelle. Tässä kohden VEB:stä erkanee VEC. VEB koukkaa Utkuvaaran ja Ylinen Utkujärven luoteispuolitse ja yhtyy VEA:han Kaarneksenvaaran luonaispuolella. VEB on pituudeltaan noin 15 km ennen kuin se yhtyy VEA:han. Tästäkin matkasta noin puolet on suota ja loput kangasmaastoja. Kokonaispituudeltaan VEB on noin 30 km.

VEC erkanee siis VEB:stä ja kulkee Ylimuonionkylän länsipuolitse Muonionjoen rantaan. Tästä linjan kääntyy suurin piirtein kohti kaakkoa ylittäen joen ja kulkien Isosaaren läpi noin 6,5 km Lapalipalon kohdalle, tällä matkalla VEC ylittää muutaman kerran jokiuomia. Lapalipalon kohdalta VEC kääntyy kohti itää ja kulkee Laitajärvien pohjoispuolitse yhtyen VEA/B:hen Keskinenvaaran etelärinteellä. VEC on pituudeltaan noin 14 km siitä kun se erkanee VEB:stä ja yhtyy VEA/B:hen, tästä matkasta linja kulkee suolla lähes 8 km, vesistöjen yllä noin 600 metriä ja loput matkasta kangasmaastossa.

Työnkulku ja tulokset

Inventointia varten käytiin läpi historiallisen ajan karttamateriaalia ja arkistolähteitä, mutta niistä ei tullut esiin hankealueeseen liittyviä esihistoriallisia tai historiallisia kohteita. Kenttätyövaiheessa käytiin jalkaisin läpi suurin osa voimajohtolinjaa, pahimmat suoalueet jätettiin tarkastamatta niiden vaikeakulkuisuuden takia. Suomesta tunnetaan toki nykyisin suossa sijaitsevia asuinpaikkoja ja niitä varmaan löytyy vielä tulevaisuudessa lisää, mutta arkeologisissa inventoinneissa suot yleensä jätetään tarkemmin tutkimatta sekä käytännöllisistä että kustannussyistä. Suunniteltujen voimalinjojen osat, joita ei inventoitu on merkitty karttaliitteessä 2.

Silmämääräisen havainnoinnin lisäksi tehtiin koepistoja alueille, jotka vaikuttivat sijaintinsa ja maaperänsä vuoksi mahdollisilta asuinpaikkakohteilta. Tällaisia alueita olivat erityisesti VEC:n kohdalla Koskenniemen alue Ylimuonionkylän länsipuolella Muonionjoen itärannalla ja VEB:llä Murtomaan eteläkärki Ylinen Utkujärven pohjoispuolella. Näihin kohteisiin tehtiin useita koepistoja, muutoin pistoja tehtiin satunnaisesti sopivaksi katsottuihin kohtiin linjoilla.

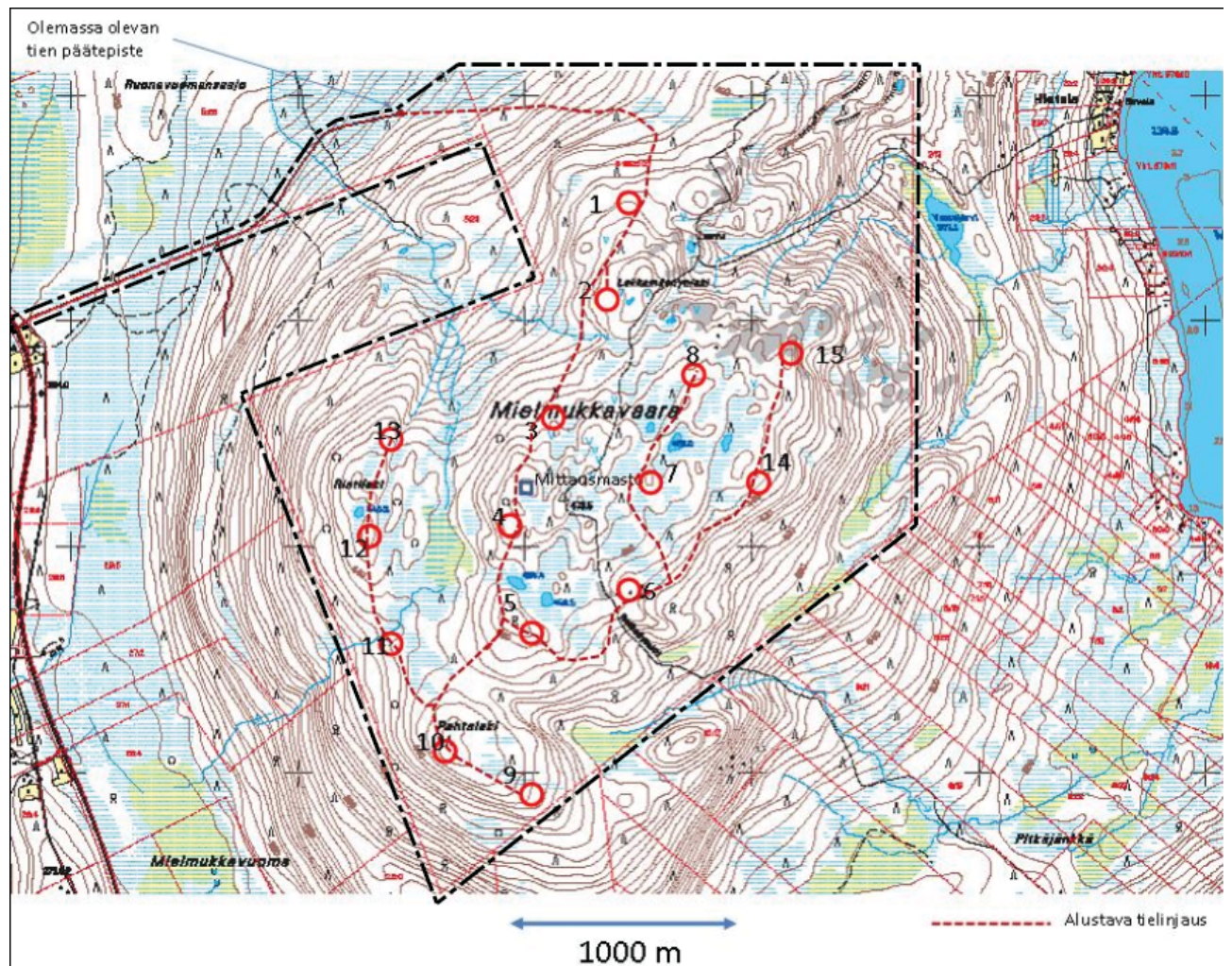
Mielmukkavaaran tuulipuiston alueella inventoitiin suunnitellut turbiinien paikat, niiden välinen tieverkosto ja lisäksi käytiin läpi aluetta yleisesti. Tuulipuiston hankealue on pinta-alaltaan noin 13 neliökilometriä, joten annetun aikataulun puitteissa aluetta ei ehditty käymään kovin yksityiskohtaisesti läpi, lisäksi havaintojen tekoa vaikeutti paikoin tiheä kasvillisuus. Inventointia voidaan kuitenkin pitää riittävänä, sillä vaaran lakialuetta ei aiempien kokemusten mukaan pidetty kovin todennäköisenä muinaisjäännösten sijaintipaikkana.

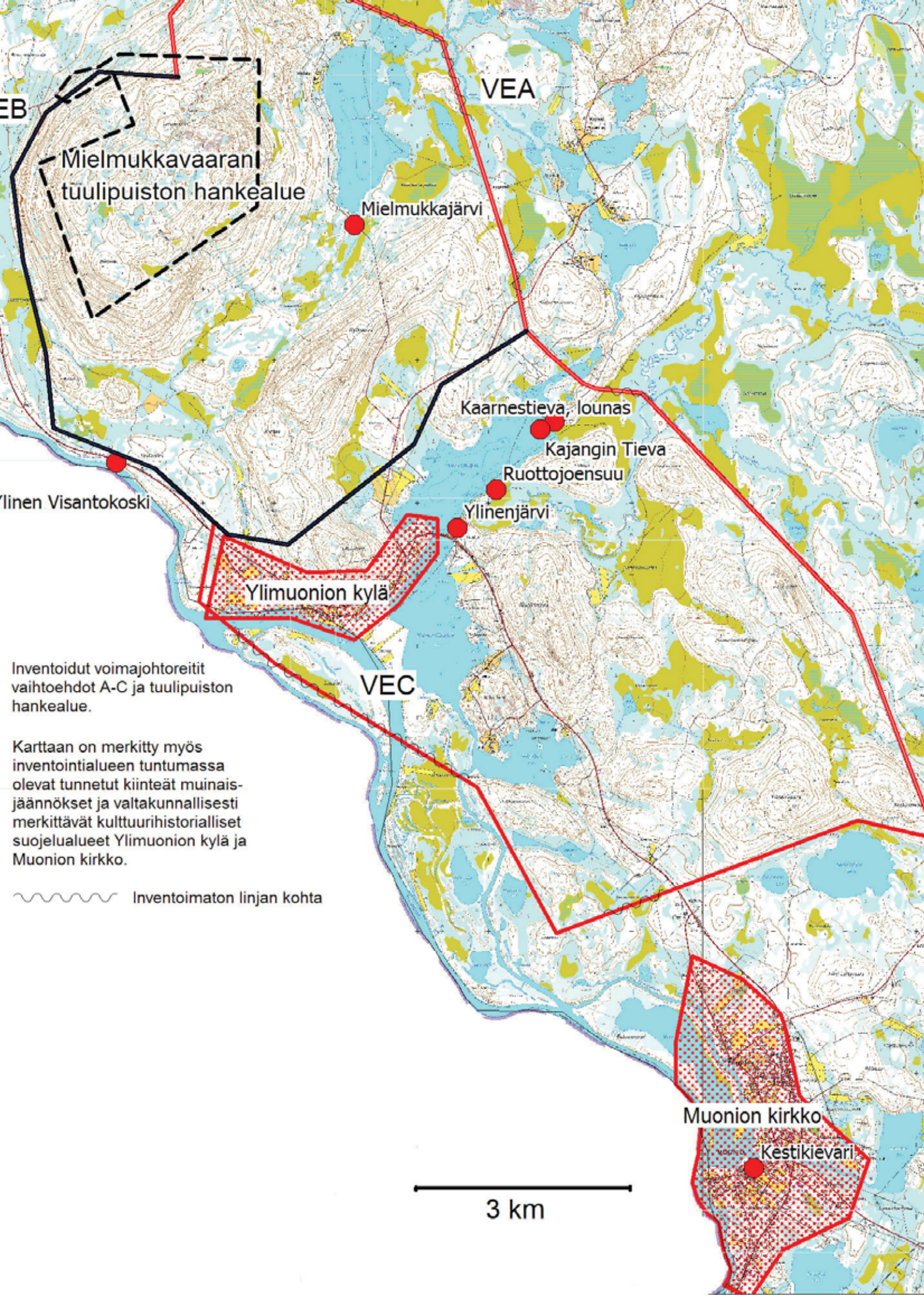
Kuten jo johdannossa mainittiin, inventoinnissa ei löydetty muinaisjäännöskohteita.

Helsingissä 3.8.2009

Vesa Laulumaa

Kartta 1. Esitys tuulipuiston asemakaava-alueeksi. Turbiinien paikat merkitty ympyröin, tieverkosto katkoviivoin.

EB

VEA

Mielmukkavaaran
tuulipuiston hankealue

Mielmukkajärvi

Kaarnestieva, lounas

Kajangin Tieva

Ruottojoensuu

Ylinen Visantokoski

Ylinenjärvi

Ylimuonion kylä

VEC

Inventoidut voimajohtoreitit
vaihtoehdot A-C ja tuulipuiston
hankealue.

Karttaan on merkitty myös
inventointialueen tuntumassa
olevat tunnetut kiinteät muinais-
jäännökset ja valtakunnallisesti
merkittävät kulttuurihistorialliset
suojelualueet Ylimuonion kylä ja
Muonion kirkko.

~~~~~ Inventoimaton linjan kohta

3 km

Muonion kirkko

Kestikievari